

УДК 343.3

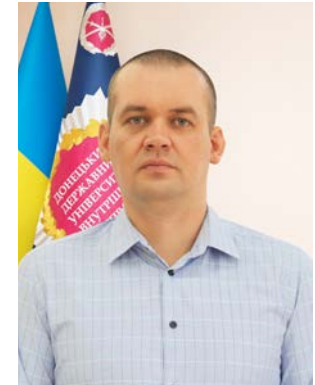
DOI 10.32782/2523-4269-2024-86-55-59

Єлаєв Юрій Леонідович,

викладач кафедри організації досудового розслідування факультету № 1
(Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Криворізький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7101-0730>

Ємельянов Роман Олександрович,

доктор філософії у галузі знань «Право»,
доцент кафедри організації досудового розслідування факультету № 1
(Криворізький навчально-науковий інститут
Донецького державного університету внутрішніх справ, м. Криворізький)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7465-7166>

ДЕЯКІ ПИТАННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ЗЛОЧИНІВ ТЕРОРИСТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ

У статті досліджено окремі питання кримінально-правової характеристики злочинів терористичної спрямованості. Розглянуто окремі питання спеціальних видів стійких кримінально-протиправних об'єднань для яких притаманна спрямованість на вчинення злочинів терористичної спрямованості. Проаналізовано питання стосовно того, що терористична група та терористична організація є двома окремими самостійними видами спеціальних форм співучасті у кримінальному правопорушенні. Також, проаналізовано питання щодо відмежування що терористичної групи та терористичної організації від не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань, як двох інших окремих самостійних видів кримінально-протиправних угруповань, які вчиняють злочини проти громадської безпеки.

Ключові слова: кримінальне правопорушення, терористичний акт, тероризм, терористична група, терористична організація, протидія тероризму, терористична мета, злочини терористичної спрямованості.

Постановка проблеми. Наукове дослідження злочинів терористичної спрямованості є дуже актуальним з огляду на реалії сьогодення. Не можна не погодитись із влучним висловом автора С. П. Репецького: «Наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття тероризм став головною геополітичною загрозою нашого часу, оскільки його мережева структура охоплює не тільки Україну, а переважно більшість країн світу» [1, с. 182].

Аналіз останніх досліджень. Питанням юридичної характеристики кримінальних правопорушень, які вчиняються під час терористичної діяльності присвячено наукові праці відомих науковців-юристів: В. Антипенка, О. Багрий-Шахматова, О. Бантишева, В. Борисова, А. Данилевського, В. Журавльова, В. Коваленка, В. Комісарова, В. Крутова, В. Кубальського, Б. Леонова, І. Рижова, Б. Ромашука, С. Мохончука, Л. Новікової, Л. Сав'юка, М. Семікіна, О. Семенюка, М. Рибачука, В. Тихого, О. Шамара та інших вчених-правознавців. Але окремі питання залишились невивченими та потребують дослідження.

Метою даної статті є кримінально-правове дослідження окремих видів стійких злочинних об'єд-

нань терористичної кримінально-протиправної спрямованості.

Виклад основного матеріалу. 28 квітня 2023 року, набрали чинності зміни та доповнення до Кримінального Кодексу України [2] (далі за текстом – КК України) відповідно яких встановлено кримінальну відповідальність за вчинення таких кримінальних правопорушень терористичної спрямованості, як Сприяння вчиненню терористичного акту, проходження навчання тероризму (стаття 258-4 КК України), Перетинання державного кордону України з терористичною метою (стаття 258-6 КК України). Вищеназвані зміни та доповнення до тексту КК України внесені на підставі Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України у зв'язку з ратифікацією Додаткового протоколу до Конвенції Ради Європи про запобігання тероризму, а також до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом» від 21 березня 2023 року № 2997-ІХ. У зв'язку з цим, актуальним питанням в сфері науково-освітнього забезпечення боротьби з тероризмом є питання про тео-

ретичне дослідження протидії терористичній діяльності, яка вчиняється у співучасті, передусім, протидія злочинам тероризму, які вчиняються в умовах воєнного стану та в умовах триваючої з 2014 року збройної агресії РФ проти України. Разом з цим, потребує подальших наукових досліджень царина кримінально-правової боротьби з так би мовити класичними, традиційними кримінальними правопорушеннями терористичної спрямованості, а саме: терористичний акт (стаття 257 КК України), створення терористичної групи чи терористичної організації (стаття 258-3 КК України)

Так, в умовах воєнного стану на всій території України, повномасштабного вторгнення РФ в Україну, тимчасової окупації частини території України, виникає необхідність у посиленому юридичному захисті сфери громадської безпеки. Одним із фундаментальних видів юридичного захисту сфери громадської безпеки є кримінально-правовий захист сфери громадської безпеки. В свою чергу, кримінально-правовий захист сфери громадської безпеки, як відповідної соціальної цінності в царині публічного України та як відповідного родового об'єкту кримінального правопорушення може здійснюватись, зокрема, шляхом прийняття окремих спеціальних Законів України з питань боротьби з тероризмом. При цьому, кримінально-правові відносини в сфері боротьби з тероризмом є підродовим об'єктом кримінального правопорушення в межах сфери громадської безпеки, як родового об'єкту кримінального правопорушення. При цьому, громадська безпека разом з національною безпекою, державною безпекою, а також разом з безпекою інших царин адміністративно-політичної сфери є складовими публічної безпеки, яка, в даному випадку, є надродовим об'єктом кримінального правопорушення.

Так, на думку науковця-юриста Яремко Г. З.: «Ядром системи є норма про терористичний акт (ст. 258 КК України), варіантами *sui generis* нормами є ті, що закріплені у статтях 258-1, 258-2, 258-3, 258-4, 258-5 Кримінального кодексу України і передбачають відповідальність за готування та співучасті (за винятком виконавця) у вчиненні терористичного акту, а також публічні заклики до такого» [3, с. 148].

Так, кримінально-правовий інститут боротьби з тероризмом: 1) в нормативно-юридичному вимірі має сутнісні правові взаємозв'язки з Законом України «Про боротьбу з тероризмом», як джерелом публічного права України; 2) в доктринально-юридичному вимірі має сутнісні правові взаємозв'язки зі сферами: а) протидії умисним тяжким злочинам та умисним особливо тяжким злочинам; б) протидії умисним злочинам, які вчинюються у співучасті; в) протидії злочинам, внаслідок вчинення яких спричиняється смерть особи (людини); 3) в аксіологічно-юридичному вимірі має сутнісні правові взаємозв'язки зі сферою принципу невідворотності покарання за участь у терористичній діяльності (абзац 4 статті 3 Закону України «Про боротьбу з тероризмом» [4]).

Вбачається, що суспільна небезпечність злочинів терористичної спрямованості, котрі вчиняються співучасті, як вважають Лисько Т. Д., Шиловой К. Р. полягає в тому, що: «Тероризм, як форма організованої злочинності, коріниться у потужній тіньовій економіці і може серйозно підірвати процес подальшого розвитку людства» [5, с. 203].

Виходячи із вищевикладеного, вбачається за можливе, запропонувати новий підхід до визначення загальних та спеціальних форм співучасті в яких можуть вчинюватись терористичні акти та інші злочини, які дотичні до терористичних актів. Так, виходячи із системного тлумачення загальних та спеціальних форми співучасті у випадку вчинення терористичних актів та інших злочинів, які дотичні до терористич-

них актів, вбачається, що вищезазначені кримінальні правопорушення можуть бути вчиненні, передусім, а) групою осіб за попередньою змовою (загальна форма співучасті), у випадку скоєння злочину передбаченого частиною 2 статті 258 КК України; б) терористична група (спеціальна форма співучасті), у випадку скоєння злочину передбаченого статті 258-3 КК України; в) терористична організація (спеціальна форма співучасті), у випадку скоєння злочину передбаченого статті 258-3 КК України.

Тобто, в даному випадку, є можливим визначити широкий підхід до визначення загальних та спеціальних форм співучасті у злочинах терористичної спрямованості. Натомість, з метою доктринального дослідження вищевказаної царини кримінально-правового регулювання (боротьба з тероризмом) є можливим застосовувати вузький підхід до визначення форм співучасті у злочинах терористичної спрямованості. Тобто, обмежитись виключно дослідженням таких спеціальних форм співучасті у кримінальному правопорушенні терористичної спрямованості, як **терористична група; терористична організація.**

Звертаємо увагу на те, що на думку О. Ю. Баличева однією із ознак терористичної групи є «спеціальна мета – здійснення терористичних актів», однією із ознак терористичної організації є «спеціальна мета – здійснення терористичної діяльності» [6, с. 5].

Одночасно з цим, зауважимо, що в даному випадку є доцільним зазначити, що вищезазначені спеціальні форми співучасті є похідними від таких загальних форм співучасті у вчиненні кримінального правопорушення, як організована група, злочинна організація (частини 3 та 4 статті 28 КК України, відповідно). Також вищезазначені загальні форми співучасті у кримінальному правопорушенні (організована група, злочинна організація) є фундаційними для багатьох спеціальних форм співучасті (зокрема, для банди). Разом з цим, оскільки, в даному випадку, терористична організація, є спеціальною формою співучасті по відношенню до злочинної організації, як загальної форми співучасті, вбачається, що терористичній організації притаманні усі ознаки, як загальної, так і спеціальної форми співучасті у кримінальному правопорушенні. При цьому, особливі ознаки терористичної організації. Тобто, зазначення в диспозиції норми запропонованого законопроекту терористичної організації, як форми співучасті є цілком достатнім для юридичної протидії вищевказаному виду злочинного об'єднання.

Також вбачається, що в даному випадку незаконне збройне формування не може вважатись спеціальною формою співучасті у разі вчинення терористичних актів та інших злочинів терористичної спрямованості, оскільки, вказана форма співучасті в кримінальному правопорушенні прямо передбачена Кримінальним Кодексом України, як спеціальна форма співучасті у кримінальному правопорушенні для іншого окремого самостійного складу злочину, а саме: злочину передбаченого нормами статті 260 КК України – Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань. При цьому, сам по собі юридичний факт створення вищевказаних мілітарних формувань є окремим складом злочину (ч. 1 або ч. 2 стаття 260 КК України).

Крім того, зазначаємо, що в даному випадку з метою диференціації спеціальних форм співучасті у злочинах терористичної спрямованості необхідно виходити з саме вузького підходу до тлумачення спеціальних форм співучасті у злочинах терористичної спрямованості, із урахуванням різних рівнів суспільної небезпеки кожної із вищевказаних спеціальних форм співучасті. Тобто, вбачається, що злочини терористичної спрямованості можуть вчинятись виключно у спеціаль-

ними формах співучасті, які у своїй назві мають зазначення терористичний або терористична, про що має бути зазначено у нормах Законів, які регламентують боротьбу з тероризмом.

У зв'язку з цим, вважаємо, що сфера боротьби з не передбаченими законом воєнізованими, збройними формуваннями, як окремими спеціальними формами співучасті є окремою цариною правовідносин, яка є іншою цариною правовідносин, аніж царина боротьби з тероризмом (зокрема, тероризмом, який скоюється у співучасті у кримінальному правопорушенні).

Внаслідок чого, нормативно-правове регулювання цієї групи правовідносин може бути здійснення шляхом ухвалення Верховною Радою України окремого Закону України «Про боротьбу з не передбаченими законом воєнізованими й збройними формуваннями». Вказаний Закон, в такому випадку, мав би значення інституційного закону в сфері публічного права України, який би регламентував юридичні питання боротьби з не передбаченими законом воєнізованими, збройними формуваннями (які узагальнено можна визначити, як незаконні мілітарні формування), котрі прямо та безпосередньо не охоплюються кримінальним правом України та сферою кримінально-правової протидії незаконним мілітарним формуванням (зокрема, нормами статті 260 КК України).

Необхідно звернути увагу на те, що у тексті проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом», який зареєстрований Апаратом Верховної Ради України № 418д9/1-2022/73115 від 04.05.2022 року [7] зазначено дефініцію: «кримінальні правопорушення, вчинені із терористичною метою»; проте, без конкретного визначення такої юридичної категорії, як терористична мета. Разом з цим, у диспозиції частини 1 статті 258 КК України наведено поняття мети злочину терористичний акт, яка за текстовою формулою значно відрізняється від дефініції терористичної мети, про що буде зазначено нижче за текстом.

Зауважимо, що в даному випадку текст законопроекту досліджується в розумінні того, що він є джерелом права у виді юридичної доктрини в аспекті професійної думки юристів, що створили даний проект Закону, а саме: безпосередньо текст законопроекту.

Також необхідно зазначити про співвідношення таких юридичних понять, як поняття: **терористична мета** з передбаченою диспозицією частини 1 статті 258 КК України юридичною категорією **мети** порушення громадської безпеки, залякування населення, провокації воєнного конфлікту, міжнародного ускладнення, або з метою впливу на прийняття рішень чи вчинення або невчинення дій органами державної влади чи органами місцевого самоврядування, службовими особами цих органів, об'єднаннями громадян, юридичними особами, міжнародними організаціями, або привернення уваги громадськості до певних політичних, релігійних чи інших поглядів винного (терориста). Зауважимо, що зокрема, мета порушення громадської безпеки в тій чи іншій мірі притаманна будь-якому кримінальному правопорушенню проти громадської безпеки. Разом з цим саме у разі скоєння терористичного акту вказана мета кримінального правопорушення набуває вирішального, домінуючого значення у структурі суб'єктивної сторони певного конкретного кримінального правопорушення.

Одночасно з цим є можливість різного текстуального (але не змістовного) викладення категорії кримінального правопорушення (згідно теорії кримінального права, зоднієї сторони, та згідно норм частини 1 статті 258 КК України, з іншої сторони) має відповідати завданню вірної та точної кримінально-правової кваліфікації злочину – терористичний акт за суб'єктивною стороною складу злочину за ознакою мети злочину, що сприятиме

встановленню всіх елементів складу злочину в передбаченому законом порядку, що має відповідати конституційно-правовим: принципу законності (речення 2 частини 2 статті 8, частина 2 статті 6, частина 2 статті 19 Конституції України); принципу юридичної відповідальності особи за наявності її вини у скоєному злочині (ч. 1, 2, 3 ст. 62 Конституції України). У свою чергу, мета злочину безпосередньо взаємозв'язана з виною особи у скоєнні злочину, оскільки, обидві вищезазнані кваліфікуючі ознаки є складовими частинами суб'єктивної сторони складу злочину.

Звертаємо увагу на те, що основний (простий) склад такого кримінального правопорушення, як терористичний акт (частини 1 статті 258 КК України) у науково-теоретичному вимірі відноситься до юридичної категорії умисних тяжких злочинів. Вказана науково-теоретична дефініція ґрунтується на юридичних визначеннях злочину та його видів (частини 1, 3, 4, 5, 6, 7 статті 12 КК України), з однієї сторони, та умисного кримінального правопорушення (стаття 26 КК України) і умисний тяжкий злочин (стаття частина 2 статті 70 КК України), з іншої сторони.

Внаслідок чого, в даному випадку, необхідно звернути увагу на однозначне визначення поняття: мета злочинів терористичної спрямованості. Оскільки, є висока вірогідність судового оскарження рішень суб'єктів державно-владних повноважень (зокрема, органів прокуратури) щодо притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які скоїли злочини терористичної спрямованості саме у зв'язку з різним тлумаченням мети злочину, як кваліфікуючої ознаки суб'єктивної сторони складу злочину з підстави різного визначення дефініції (мета злочинів терористичної спрямованості), в доктрині кримінального права та в різних нормативно-правових актах і проєктах нових нормативно-правових актів.

Зазначаємо і той факт, що в науковому аспекті є можливим використовувати юридичний термін злочин терористичної спрямованості, оскільки, всі кримінальні правопорушення, котрі вчиняються з терористичною метою, а саме: терористичний акт й однокатегорійні з ним кримінальні правопорушення є злочинами терористичної спрямованості (статті 258–258-5 КК України). Тобто, згідно норм ч. 1, 3, 4, 5, 6 ст. 12 КК України відносяться до класу злочинів.

Також, в розумінні доктрини кримінального права є можливим виходити із того, що злочини терористичної спрямованості, включаються до вказаного переліку, оскільки, лише діяння передбачені нормами статей 258–258-5 КК України, посягають на такий підродовий об'єкт, як громадська безпека, в частині безпеки суспільства та держави від терористичних загроз. Оскільки, інші злочини – кримінальні правопорушення проти громадської безпеки посягають на інші соціальні цінності, аніж злочини терористичної спрямованості, котрі посягають на інші підродові об'єкти злочину (зокрема, техногенну та пожежну безпеку). Крім того, в даному випадку, враховано той факт, що терористичний акт (стаття 258 Терористичний акт) відноситься до класу злочинів, що вчиняється, зокрема, з метою залякування населення, у розумінні норм статті 12 КК України.

У тексті вищезазнаного законопроекту зазначається про те, що терористичний акт може бути скоєно, зокрема, у такій формі співучасті, як терористична група. Разом з цим, у тексті запропонованого законопроекту не передбачено жодних змін та доповнень до норм чинної редакції частини 2 статті 258 КК України, яка передбачає кримінальну відповідальність саме за скоєння терористичного акту за попередньою змовою групою осіб; Такі зміни та доповнення вбачаються актуальними з метою встановлення в диспозиції вказаної норми кримінального права (частини 2 статті

258 КК України), нової форми співучасті – **терористична група**, замість наявної форми співучасті – **за попередньою змовою групою осіб**. Внаслідок чого, форму співучасті у кримінальному правопорушенні, котра передбачена приписами статті 258-3 КК України доцільно визначати, як організовану терористичну групу, котра буде співвідноситися з такою загальною формою співучасті у кримінальному правопорушенні, як організована група (частина 2 статті 28 КК України).

При цьому необхідно звернути увагу на те, що для розмежування організована терористична група (терористичної групи в формі організованої групи) можливо застосовувати наступний підхід: «організована терористична група створюється для здійснення певного виду терористичної діяльності, наприклад, вчинення конкретного терористичного акту чи кількох таких актів, а терористична організація має діяти невизначений час, займатися терористичною діяльністю постійно, до досягнення певної мети» [8, с. 152].

Внаслідок чого, вбачається, що в даному випадку, відсутність вказаних змін та доповнень до тексту вищезазначеного законопроекту буде суттєво утруднювати кримінально-правову боротьбу з умисним особливо тяжким злочином – терористичний акт (частина 2 статті 258 КК України), котрий скоюється у формі співучасті, яка встановлена ч. 2 ст. 28 КК України, тобто, у виді групи осіб за попередньою змовою.

На думку В. Павленко кримінальні правопорушення терористичної спрямованості мають «спеціальну мету – тиск на органи влади, міжнародні організації, фізичних або юридичних осіб для досягнення потрібної терористам цілі» [9, с. 202].

Одночасно з цим, будь-які теоретичні наукові розвідки у сфері боротьби з тероризмом мають ґрунтуватися на доктринальній парадигмі згідно якої «для вирішення концептуального завдання протидії тероризму в Україні слід задіяти міждисциплінарний підхід вивчення цього питання і визначити особливості протидії тероризму на міжнародному рівні» [10, с. 204].

З огляду на проведене у цій статті дослідження **можна зробити висновки** про необхідність:

1) змін та доповнень до чинного Законодавства України про кримінальну відповідальність щодо встановлення посиленої кримінальної відповідальності за скоєння злочинів терористичної спрямованості, котрі вчиненні організованою терористичною групою й злочинною терористичною організацією із урахуванням надвисокого ступеня суспільної небезпечності вказаних форм співучасті у кримінальному правопорушенні.

2) змін та доповнень до чинного Законодавства України про кримінальну відповідальність щодо встановлення посиленої кримінальної відповідальності за скоєння злочинів терористичної спрямованості, котрі скоєні іншими кримінально-протиправними угрупованнями, зокрема, не передбаченими законом воєнізованими або збройними формуваннями.

Перспективи подальших досліджень можливі у напрямку дослідження юридичних ознак, які є загальними для будь-яких видів організованих груп та злочинних організацій і юридичних ознак, які є спеціальними, тобто притаманними тільки та виключно терористичній групі та терористичній організації, як спеціальним видам стійких злочинних об'єднань.

Список використаних джерел

1. Репецький С.П. Кримінальні правопорушення терористичного спрямування в кримінальному законодавстві зарубіжних країн. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право*. № 11 (23), 2021. С. 181–187.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 01.02.2024 р).
3. Яремко Г.З. Асоціація норм про злочини терористичного характеру у Кримінальному кодексі України. *Право і суспільство*. № 1 частина 2 /2020 С. 148–155
4. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 року № 638-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (дата звернення: 01.02.2024 р).
5. Лисько Т.Д., Шилова К.Р. Злочини терористичної спрямованості за КК України: кримінально-правовий аналіз. *Юридичний вісник* 2 (67) 2023 С. 203–209.
6. Баличев О.Ю. До проблеми кваліфікації злочинів терористичної спрямованості. *Право та державне управління*. 2019 р. № 3 (36) том 2. С. 5–11.
7. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення боротьби з тероризмом: Проект Закону № 7349 від 05.05.2022 року.
8. Бантишев О.Ф., Белянська В.В., Брешей Р.І. Протидія терористичній діяльності: кримінально-правові, кримінологічні та криміналістичні аспекти: монографія. Київ. 2016.
9. Павленко В. Вдосконалення кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані з тероризмом. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 200–204.
10. Юртаєва К.В. Актуальні проблеми кримінально-правової протидії тероризму в Україні. *Вісник кримінологічної асоціації України*. 2015. № 1 (9) С. 200–211.

References

1. Repetskyi, S.P. (2021). Kryminalni pravoporushennia terorystychnoho spriamuvannia v kryminalnomu zakonodavstvi zarubizhnykh krain. [Criminal offenses of a terrorist nature in the criminal legislation of foreign countries]. *Naukovo-informatsiyni visnyk Ivano-Frankivskoho universytetu prava imeni Korolia Danyla Halytskoho: Zhurnal. Seriya Pravo*. № 11 (23), S. 181–187 [in Ukrainian].
2. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal codex of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 roku № 2341-III. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (data zvernennia: 01.02.2024 r) [in Ukrainian].
3. Yaremko, H.Z. (2020). Asotsiatsiia norm pro zlochyyny terorystychnoho kharakteru u Kryminalnomu kodeksi Ukrainy [Association of norms on crimes of a terrorist nature in the Criminal Code of Ukraine]. *Pravo i suspilstvo*. № 1 chastyna 2, S. 148–155 [in Ukrainian].

4. Pro borotbu z teroryzmom [About the fight against terrorism]: Zakon Ukrainy vid 20 bereznia 2003 roku № 638-IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text> (data zvernennia: 01.02.2024 r) [in Ukrainian].
5. Lysko, T.D., & Shylova, K.R. (2023). Zlochyny terorystychnoi spriamovanosti za KK Ukrainy: kryminalno-pravovyi analiz [Crimes of a terrorist orientation under the Criminal Code of Ukraine: criminal-legal analysis]. *Yurydychnyi visnyk*. 2 (67), S. 203–209 [in Ukrainian].
6. Balychev, O.Iu. (2019). Do problemy kvalifikatsii zlochniv terorystychnoi spriamovanosti. [To the problem of qualification of crimes of terrorist orientation]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*. № 3 (36), tom 2, S. 5–11 [in Ukrainian].
7. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia borotby z teroryzmom. [On making changes to some legislative acts of Ukraine on improving the fight against terrorism]. Proektu Zakonu № 7349 vid 05.05.2022 roku [in Ukrainian].
8. Bantyshev, O.F., Bielianska, V.V., & Breshchei, R.I. (2016). Protydiia terorystychnii diialnosti: kryminalno-pravovi, kryminolohichni ta kryminalistychni aspekty. [Countering terrorist activities: criminal-legal, criminological and forensic aspects]: monohrafiia. Kyiv [in Ukrainian].
9. Viktor Pavlenko, V. (2018). Vdoskonalennia kryminalnoi vidpovidalnosti za zlochyny, poviazani z teroryzmom. [Improving criminal liability for crimes related to terrorism]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 11, S. 200–204 [in Ukrainian].
10. Yurtaieva, K.V. (2015). Aktualni problemy kryminalno-pravovoi protyidii teroryzmu v Ukraini. [Actual problems of criminal and legal countermeasures against terrorism in Ukraine]. *Visnyk kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*. № 1 (9), S. 200–211 [in Ukrainian].

Yelaiev Yurii,

Lecturer at the Department of organization of pre-trial investigation Faculty No. 1

(Kryvyi Rih Educational and Scientific Institute

Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7101-0730>

Yemelianov Roman,

Doctor of Philosophy,

Associate Professor at the Department of organization of pre-trial investigation Faculty No. 1

(Kryvyi Rih Educational and Scientific Institute

Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7465-7166>

SOME ISSUES OF CRIMINAL AND LEGAL INVESTIGATION OF CRIMES OF TERRORIST ORIENTATION

The article examines certain issues of the criminal-legal characteristics of terrorist-oriented crimes. Separate issues of special types of stable criminal and illegal associations, which are characterized by a focus on committing crimes of a terrorist nature, are considered. The issue of the fact that a terrorist group and a terrorist organization are two separate independent types of special forms of complicity in a criminal offense have been analyzed. Also, the issue of distinguishing a terrorist group and a terrorist organization from paramilitary or armed formations not provided for by law, as two other separate independent types of criminal groups that commit crimes against public security, is analyzed. Regarding the last two types of criminal and illegal groups, a generalizing legal term is proposed – illegal military formations.

Legal positions on the definition of terrorist activity, which is the goal of socially dangerous actions of a terrorist organization, have been analyzed. At the same time, it is taken into account that a terrorist group has another special purpose, namely: carrying out terrorist acts.

Attention is paid to the issue of distinguishing between a group of persons based on a prior conspiracy, which commits a terrorist act on the one hand, and a terrorist group and terrorist organization on the other. An analysis of the legal category – terrorist purpose in terms of the purpose of a criminal offense was carried out, taking into account the current version of the norms of part 1 of Article 258 of the Criminal Code of Ukraine.

In addition, the article notes that criminal-legal relations in the field of combating terrorism are a subgeneric object of a criminal offense within the sphere of public security, as a generic object of a criminal offense. At the same time, public security together with national security, state security, as well as together with the security of other areas of the administrative and political sphere are components of public security, which in this case is a supra-generic object of a criminal offense.

This article, among other things, takes into account the fact that common forms of complicity in the commission of a criminal offense are, including, an organized group and a criminal organization; legal features that are characteristic of a terrorist group and a terrorist organization, respectively.

Key words: criminal offense, terrorist act, terrorism, terrorist group, terrorist organization, counter-terrorism, terrorist goal, crimes of terrorist orientation.

Надіслано до редколегії 28.02.2024